

ΝΕΑ ΕΡΓΑ

Μία στις δεκαπέντε μέρες που πέρασαν κενά ξένο έργο καινούριο δέν παρουσιάστηκε στα θέατρα. Είχαμε όμως μια φιλολογική «πρώτη». Στο «Πολυθέαμα» ο κ. Βώκος παράστησε, ύστερα από πολλές προετοιμασίες κι άρκετο θόρυβο, το «21» του, «έθνική τραγωδία εις πρῆξεις πέντε». Από το πρόγραμμα μαθαίνουμε ότι το έργο είναι γεμάτο ασφαγές, εμπρησμούς, δηλώσεις, όχλοβοή, μάχες, πολεμιστήρια άσματα, σκηνές έξοχου μεγαλείου και φρίκης κτλ. Άκόμα πως η τραγωδία τελειώνει επί της «έλευθέρως Άκροπόλεως τῶν Ἀθηῶν» με «μίαν αποθέωσιν!»

*

Ο εύτυχής συγγραφέας τῆς «Κατοχῆς» και δυστυχής του «21» θῆχει χωρίς άλλο λόγους να φιλοσοφή, τις πικρές αυτές μέρες τῆς άποτυχίας, για τήν άσταθεια τῶν ανθρώπινων πραγμάτων. Από πέρου ως φέτο πόση διαφορά! Πέρου στήν τριακοστή παράσταση τῆς «Κατοχῆς» τό θέατρο γιόμισε άσφυχτικά από κόσμο άνυπόμονο, φανατικό, ένθουσιασμένο, και φέτο στήν τρίτη του «21» οὔτε πέντηντα άνθρωποι δέ βρέθηκαν να παρακολουθήσουν τό έργο. Άλλοίμονο, οὔτε ο κ. Βώκος δέν έχει τή φιλολογική τύχη, καθώς θά έλεγε ο Ρεμύ ντε Γκουρμόν αν έβλεπε τό αξιοδάκρυτο θέαμα τῆς τραγικῆς έρήμωσης του «Πολυθεάματος». Κι' όμως ο κ. Βώκος έβαλε όλα του τά δυνατά για ν' άρπαξῆ τήν τύχη αὐτή από τά μαλλιά. Ποιός ξέρει πόσο σκέφτηκε και πόσο βασάνιστηκε μελετώντας τήν έντύπωση τῶν σκηνῶν του «21» του στους παλιούς πελάτες του τῆς «Κατοχῆς». Και με ποιά άραγες πνεύμα σαρκαστικό να δημιουργοῦσε στο νου του τήν τραγωδία και ποιά χαμόγελο Μεφιστοφελῆ να πλανιότανε στα χείλη όταν μια με τήν ἄλλη έβρισκε όλες τις κατάλληλες σκηνές για να «θίξουν τήν εὐαίσθητον χορδήν» του πατριωτισμοῦ.

*

Δέ συζητοῦμε δῶ για τή φιλολογική αξία οὔτε τῆς «Κατοχῆς» οὔτε του «21». Και τά δύο άπ'

τό ίδιο κεφάλι βγήκανε, με τόν ίδιο σχεδόν τρόπο και με μικρή μονάχα διαφορά. Η διαφορά είναι ότι για τήν πρώτη δούλεψε λίγο κ' η προσπάθεια του συγγραφέα πρὸς τεχνικώτερη διαμόρφωση του έργου, μά για τό δεύτερο θεωρήθηκε περιττή κάθε προσπάθεια, μια που ο έμπορος είχε γνωριστεί με τοῖς πελάτες του κι' ένιωσε τά γούστα τους. Φαίνεται όμως ότι κ' οἱ πελάτες μπουχτίσαν πιά η άλλαξαν ιδέα κ' έτσι τό εμπόριο άπότυχε. Η καλύτερα, για νάμαστε και πιό κοντά στήν ιδέα μας για τήν άποτυχία του έργου, τό είδος που παρουσίασε ο κ. Βώκος εἶταν κάπως μπαγιατιάτικο και δέν άρεσε. Βλέπετε, κουβεντιάζουμε για εμπόριο κι' όχι για φιλολογία. Ο "Οθωνας κ' η Ἄμαλία έρχονται σαν πιό φρέσκοι και νόστιμοι, τό «21» πάει πιά μπαγιατιάτεψε. Έμπρός λοιπόν η επιχείρηση δέ χάθηκε ακόμα, τό «97» μας περιμένει, είναι τό πιό φρέσκο είδος κ' οἱ παλιοί πελάτες ίσως ξαναγυρίσουν πάλι.

*

Άπ' τή σαλάτα που ανακατώθηκαν μαζί τά ωραία ιδανικά κ' οἱ φυλετικές έχτρες τίποτα δέν έλειψε, οὔτε ο Βούργαρος, οὔτε η Μακεδονία, κι' άχ κι' αὐτή η κατακαημένη η Ἀκρόπολη έπαιξε τό μέρος της «έν συνοδεία άρμονίου».

*

Ομολογοῦμε ότι η κρίση του κ. Ξενοπούλου για τό έργο μας θλίβει πολύ. Καθώς για τήν «Κατοχή», έτσι και τώρα ξεσπαθώνει για τό δημοκοπικό αὐτό σκηνολόγι. Ο κ. Ξενοπούλος έχει κάθε δικαίωμα στήν έχτίμηση και στο σεβασμό τῶν νέων. Και με τήν έχτίμηση πάντοτε και τό σεβασμό ἄς μῶς συμπαθήσει να μιλήσουμε ειλικρινά και να φανερώσουμε τήν έκπληξή μας για όσα έγραψε στις «Ἀθήναις» κρίνοντας τό «21». Φυσικά, μπορεί νάχη όποια γνώμη θέλει, ποιός θά τόν έμποδίσει, δέ μπορούμε όμως να κρύψουμε τήν άπορία που μῶς γεννήθηκε σά διάβασαμε ότι τό έργο είναι «έξοχον» κι' ότι ο κ. Βώκος «μόνος εκ τῶν Ἑλλήνων συγγραφέων κατέχει τήν λεπτοκαμωμένην θεατρικὴν τέχνην» κτλ. Και μῶς φαίνεται αὐτό ακόμα περισσότερο περίεργο, όταν τό λέει ο συγγραφέας του «Μυστικῆς τῆς κοντέσας Βαλέραινας», ενός έργου που σημειώνει κάποιον σταθμό στο «Νεοελληνικό θέατρο» ὅσο επιπόλαια κι' έλαφρά κι' εν κρίθηκε.